

2017-01-27

Motion om ökad skolnärvaro i Österåkers kommun

Skolfrånvaro är ofta en indikator på att ett barn eller en ung person inte mår bra. En signal på att skolan och skolans samverkanspartners inte har kunnat ge eleven det stöd och den hjälp som behövs. Skolverkets allmänna råd kring giltig och ogiltig frånvaro betonar främjande insatser, att skolan arbetar övergripande och förebyggande för att öka elevernas närvaro.

Många kommuner vet inte hur hög frånvaron bland elever i grundskolan är. När Skolinspektionen, våren 2015, granskade ett antal anmälningssärenden som handlade om lång skolfrånvaro konstaterades det att många skolor inte anstränger sig tillräckligt för att få tillbaka eleverna.

Även Österåkers kommun har, på enskilda skolor, en ökande skolfrånvaro, samtidigt som det inom kommunen saknas tillräckliga handlingsplaner, åtgärdsplaner och rutiner för att bemöta och vända detta problem.

Elever som har mer än 20 % frånvaro oavsett anledning, anses ha en omfattande problematisk frånvaro. Idag har varje kommunal skola i Österåker en egen strategi som skiljer sig från elev till elev, då anledningarna till frånvaron är högst varierande. Åtgärdsprogram skrivs om eleven behöver det, enligt rektor, för att klara skolans mål. Minst två ggr per läsår följer verksamhetschefen för Utbildning, som huvudman, upp frånvaron på samtliga kommunala skolor. Rektor redogör för varje elev och beskriver om det finns en plan för att minska frånvaron. Vad gäller s.k. hemmasittare finns ingen definition, ännu. Gällande hemmasittare, de som har mer än 50% frånvaro oavsett anledning, följs de upp på samma sätt som ovan.

Forskningen är i stort enig om att hemmasittare bör återvända till skolan så snart som möjligt. Forskning visar på att skolan är en av de allra viktigaste skyddsfaktorerna för att minska risken att hamna i ett utanförskap i samhället.

Framgångsfaktorer - skolnärvaroarbete

I SKLs publikation "Vänd frånvaro till närvaro – guide för systematiskt skolnärvaroarbete i kommuner" listar man upp ett antal framgångsfaktorer gällande skolnärvaroarbete. Bland annat handlar det om:

- **Samverkan** – skolan måste ibland samverka med andra verksamheter

inom kommun och landsting samt andra aktörer. Ex. på samverkanspartners är socialtjänsten, BUP, ungdomsmottagning, polis och fritidsförvaltning. Dessutom bör det finnas en samsyn mellan politiska nämnder och förvaltningar.

- **Tydligt ledarskap** – det bör finnas ett tydligt ledarskap från politisk nivå till skolnivå där arbetet med ökad skolnärvaro anses viktigt på alla nivåer. Skolnärvaro bör vara en prioriterad fråga.
- **Rutiner och systematiskt förbättringsarbete** – tydliga rutiner för skolnärvaroarbetet är en förutsättning. Rutinerna bör vara förankrade hos lärare och elevhälsans personal. Systematiska mätningar bör genomföras både på skolnärvaro samt hur man följer uppsatta rutiner.
- **Samarbete med vårdnadshavarna** – rutinerna för skolfrånvaroarbetet ska vara kända för vårdnadshavarna samt ett bra samarbete mellan skolan och vårdnadshavarna är av stor betydelse.
- **Tekniska förutsättningar** – gemensamt och välfungerande frånvarorapporteringsystem är en förutsättning.

I rapporten betonar man elevhälsans centrala roll och av alla dessa faktorer är till syvende och sist bemötandet av varje elev och dess vårdnadshavare det allra viktigaste.

Elevhälsan

Elevhälsan ska, enligt Skolverkets allmänna råd, i samarbete med lärarna arbeta för att främja skolnärvaro, förebygga och åtgärda skolfrånvaro

I utredningen "Saknad! Uppmärksamma elevers frånvaro och agera" pekar man på att det saknas hälsofrämjande arbete som syftar till ökad närvaro på hälften av de skolor som deltar i undersökningen. Utredningen anser att det bör finnas på alla skolor och är en förutsättning för att skolorna ska lyckas med att främja närvaro samt förebygga och åtgärda frånvaro. Här är elevhälsan en viktig part i samverkan med elever med problematisk frånvaro. Tidiga insatser, baserade på en bedömning från individens situation, är här en framgångsfaktor.

Mobilt skolteam med fokus på ökad skolnärvaro

Flera kommuner arbetar idag med ett mobilt skolteam som ex Södertälje, Vänersborg, Norrtälje och Västerviks kommun för att öka skolnärvaron på grundskolan.

Ex. Mobila skolteamet i Vänersborg

Vänersborgs kommun har sedan 2009 arbetat hårt med att öka skolnärvaron i kommunen. Idag har kommunen en styrorganisation, där tre nämnder samverkar på en politisk, strategisk och operativ nivå. Sedan 2015 har kommunen ett mobilt skolteam som ligger under den centrala Elevhälsan.

Mobila skolteamet arbetar tvärprofessionellt och består av pedagoger samt

socialpedagoger. De har ett nära samarbete med grundskolornas lärare, rektorer och dess lokala elevhälsogrupper. Samverkan med andra aktörer, t.ex. Socialtjänst, BUP och Barn- och ungdomshabiliteringen sker vid behov.

Win-win-situation

En ökad skolnärvaro är inte bara en vinst för den enskilde eleven, vars möjligheter att klara skolans kunskapskrav, men ger även framtida ekonomiska besparingar för samhället. Skolnärvaro handlar ytterst om att barn och ungdomar har rätt till utbildning och framtidsmöjligheter. Så låt oss agera innan problemet blir ännu större!

Mot bakgrund av ovanstående föreslår Skolpartiet i Österåker att kommunfullmäktige beslutar att

1. Se över och utveckla en handlingsplan för skolnärvaroarbetet i Österåker kommun. Man ska även beakta samverkan mellan olika nämnder och förvaltningar.
2. Skapa ett mobilt skolteam som samverkar med socialtjänsten, BUP, kultur- och fritidskontoret vid behov.
3. Återgå till en central elevhälsa för hela kommunen. Elevhälsan ska ha huvudansvaret. Elevhälsan ska ange riktlinjer och ha en sammanhållen strategi för kommunens elevhälsoarbete. Syftet är att säkerställa att organisationen kring elevhälsan med kuratorer, psykologer, SYV och skolsköterskor fungerar väl på samtliga enheter inom förskola/skola. Till elevhälsan ska det mobila skolteamet knytas för att stödja och motverka utanförskap.
4. Öka kunskapsnivån kring hemmasittare inom nämnder och förvaltning genom att delta på konferensen Hemmasittare på Teknologiska Institutet den 26-27 april 2017.

Marie Wengse

Sven Pierre

Maria Dornell

Gästgjorde ej på
sammanträdet då motionen
väcktes / SN 2017-01-31